

ROPERH ER MASON

SKEUDENNET GET LANGLEIZ

Embannet get "BODADEX AR SONERION"

DEK SOÑNEN

é guénedeg és 1949

E koun Roperzh ar Mason

ÉDITION HORS COMMERCE

Il a été tiré de cet ouvrage
sur pur fil Lafuma Navarre :
25 exemplaires marqués de A à Z
50 — numérotés de 1 à 50

D'an 19 a viz G'hwevrer 1952, e varve Roperzh ar Mason e Bourdel... Ganet en Oriant e deroù ar c'chantved-mañ, n'en doa, eta, nemet 52 vloaz pa voe diskaret gant morzhoul an Ankou !

Pennadoù hir, embannet war *Ar Soner* ha war *Al Liamm* (hep kontañ ar studiadennou moulet gant kelaouennou all) o deus diskleriet anat levezon e oberennou war vuhez hon Emzav lennegel.

Ha, koulskoude, diwezhat a-walc'h e oa deut ar Mason d'ar brezhoneg. Skrivet en oa dija meur a skridenn abouez e galleg (en o zouezh « La Philosophie des Nombres » embannet e stumm ul levrig dindan baeroniez *Jacques Maritain*) p'en em roas a-zevri da studiañ ar brezhoneg hag ar yezhiou keltiek all.

Ne voe nemet brasoc'h a se e levezon. Adal-neuze, broudet gant skouer *Loeiz Herrieu*, e vignon karet hag e vestr, e tlee dibab ar brezhonteg da yezh e holl oberennou. Gourdon evel ma oa da brederiañ, ne voe ket pell araoak kompreñ pegen risklus e oa, evit ur vro ken bihan hag hon hini, kavout meur a rannyezit war un dro. Brogarour doujet gant an holl, e voe, hep arvar, unan eus ar skrivagnourion a Vro-Gwened a reas ar muiañ evit brudañ rann-yezh Gwened e-maez he zachennig douar hag evit tostaat he stumm skrivet oush hini ar brezhoneg peur-unvan.

Piv a gredfe lavarout eo bet kompreñet splann tre gant e genvroiz o-unan talvoudegezh wirion e venoz ? Bremañ m'eo aet da anaon, e tie bezaf anat d'an holl pe seurt koll eo bet evidomp-ni, Gwenediz, mary trumm Roperzh ar Mason ar sturier fur ! War ar pelloù e pare e sellou, en dazont e soñje dreist-holl, evit an dazont eo e laboure... d'an dazont d'e zigoll eus ar boan en deus kemeret evit « dihunifi », eñ ives e vreudeur morgousket.

Un dra a zo asur, a-benn-bremañ : ne vo ket ankou-nac'haet Roperzh ar Mason gant ar vrogarourion da zont, nag evel den, nag evel skrivagnour.

Oflsour a vor tonket d'an enorioù uhelañ, n'eo ket bet chalet e spered, kouskoude, gant enklask an enorioù se : a-us dezho e chomas bepred d'stag ha digabestr e pep keñver. Evitañ, ne oa nemet un dra a dalve : e gefridi den, ar stourm a rene evit saveteiñ e vroad en argoll, korf hag ene, *yezh ha spered* ; rak ma krede, gant gwir abeg, ne c'hell ket ur bobl dilezel he doareoù-hi da zisplegañ he soñjoù, da lavarout eo he yezh, hep koll ul lodenn kaer eus hec'h ene... Ha, kristen evel ma oa, e save a-enep an dilez mezhus-se evel ma vije bet ur gwir berc'hed e-keñver ene Mab-den, *pec'hed ur bobl krouet gant Doue diskennel diouzh ar pobloù all hay en em zinac'h hi-hec'h-unan.*

◊

Skrivagnour ha barzh, Roperzh ar Mason a lezo dimp un oberenn trochet berr gant an Ankou hogen a-bouez memestra.

Piv ac'hanoù ne veze ket fromet gant e werzhennoù m'en em ziskouez enno ar grouadelez hec'h unan : an douar hilliget gant allazig an heol, al lanneier o skrifjañ gant pok rust an avel, ar mor, erflùn ha dreist-holl, gant ar porzh en tu mañ d'e riblennoù, ar porzh..., ar repu s'oul o c'hortoz ar moraer forc'het abaoe kelt-all eus duster e oaled ?

Ha bepred, a-dreuz da skeudennou fromus ha trellus war un dro ar bed-mañ, galvadenn ar Bed-Al, skeud an Aotrou, penn-abeg pep braventez pep levenez, pep karantez !

Bez e c'hell Roperzh ar Mason diskulzh e peoc'h, e palez an Drinded, beuzet er sklerijenn padus-se m'en doa c'hoant anezhi gant holl nerzh e ene kristen... Tra ma vevo hor yezh, e trivlio kalon ar rummadou da zont o lenn e varzhonegou heson.

ANGLEIZ.

Roperh er Mason
(1900 - 1952)

Ur gerig araok

Diembann e oa c'hoazh an Dek Sonenn-mañ pa varvas Roperzh ar Mason. Trugarez a lavaram amañ, a-greiz kalon, da Baolig Monjarret en deus bet ar vadelezh d'o moulaiñ da gentañ holl war Ar Soner ha d'o embann goude-se e stumm ul levrig. Trugarez ived d'ar B.A.S. en deus Kemeret ar moudadur-se war e chouk.

Dre zoujañ evit menoziou hor mignon marv, n'hon eus ket kredet kemmañ doara-skriavañ e wershennou : savet e oant bet gantañ evit e vugale (hag e wreg) e gwenedeg, rak ma kave furoc'h ha reishoc'h, memestra, deskiiñ dezho, da gentañ penn, brezhoneg o rann-vro o unan.

Evel ma voent skrivet, e vint kavet da heul, eta ; e-giz un ttesten ouzhpenn eus ar garantez a vase Roperzh ar Mason evit e diegezh hag evit e rann-yezh war un dro.

Setu a oa ret diskleriañ. Hogen ne gredan ket e vo kals diaesoc'h a-se, evit ur brezhonegour bennak, ganet e-maez rann-vro Gwened, lenn ha kompreñ al levrig-mañ.. Hag en eskemm d'ar boan dister en devo kemeret, ne plijus e kavo an digoll !

ANGLEIZ.

EN HENT DAL

Héliet em es a hed mem buhé
Ur vinoten stréh ha meinek ha dal,
Guéhavé bourus ha guéh didruhé,
Hent a blijadur, klé tioél ha fal.

Hir amzér em es tréménet éni
Eurus pé néhet, déh avel agent.
D'émen é vehé obeit m'iné geti
Ma n'em behé mui kavet er hroéz-hent ?

Hiziù è ma deit me hent de vout és.
Etré ribleu du, goustad é tigor.
Ha dreist er héieu é huèlan ér mèz
E seul leuin, linen nuah er mor !

HÉ HLEUET E HRAN

Hé hleuet e hran é kañnal él liorh
E kañnal ken flour,
Get hé boëhig sklér, ton ur soñnen goh,
Ur soñnen e vour.

Trist é kan ha konz, avel tarh er mor,
El tarh er mor bras,
Pe ruill, guen ou blèu, ar en treh digor,
En houlenneu glas.

Deust d'em hoant tinèr, n'hellan mont aben,
Mont betag hé zi,
Get eun ne lahhè me fok er soñnen
Ar hé divès-hi...

EN TRI DEN

Nihour tri dén

Oè é tremén...

Skoeit ou des, ou zri, ar men dor
Ha mé klanù, n'hellen ket digor...

Get er hetan

Tér èl en tan,

E saùas kounar ha gourdrouz
Ha mé glaharet ha didrous.

Get en eil dén,

Lan a ankén

E saùas dareu ha huañnad
Ha mé trist de ouilein goustad.

Get en trivet,

Brèr en èled,

E saùas peden ha benoh
Ha mé guel de gousket é peoh.

Nihour tri dén

Oé è tremen

Skoeit ou des, ou zri, ar men dor
Ha mé klanù, n'hellen ket digor...

KAN ER RÉ DRÉHET

Un hunvré kaer hor boè groeit déh,
Mont a gevret aveit er Guir,
Enep d'er bed, d'er bed abèh,
Eskel genemb ér mitin sklir !

Arlerh é ma deit en dismant.
Hon huné kaer zou obeit de get,
Lahet éh es bet kant ha kant
Ha ni lakeit édan en treid.

Met deust de zisprizans en dud,
D'ou fallanté, d'ou sotoni,
E sked en noz, féal ha mut,
E chom dizonù hor halon-ni.

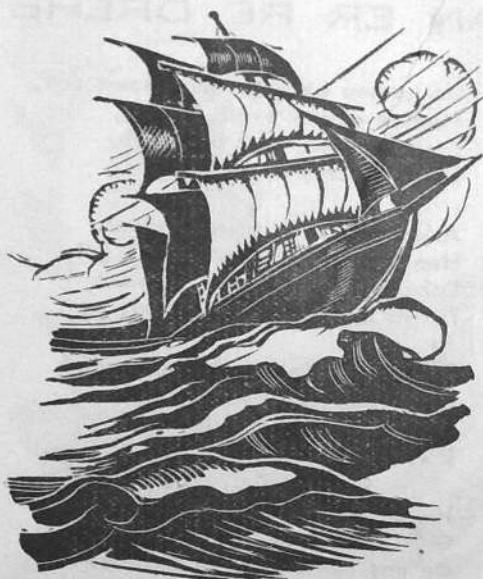
Ha pe vou deit en ér lakeit,
Gey ur iouh térr é saûeemb rah
De gas hor ioul ènep d'er bed
El ur baniel ér mitin iah !

EL LESTR GOULÉ

Bout éh es ar er mor
Ur vativant é klask aior
Ha chetu blèieu hir ma jèl
Skanù én aùél.

Ar er bourn ne uéli
Hañni tro-ha-tro d'er guerni
Nameit ur pautr, é vleu milèn
Doh er varren.

Arhoarh vitin hemb mar
E tei ér fin betag hon doar
Rak levièr el estr e vé
Me haranté !

KAN ER FOLLEZ

Du oè blèu me mab kouhan,
Glas èldout é zeulagad.
Kañnet flour e hes dehan
Eit er skrapein aveit mat...

Milèn eur oè blèu en eil
Gast ! Kousket e hes geton
En ha uélé lous el teil,
Duhent é sol en toul don !

Ru tan oè bleù en trivet,
Pautr leuin ha berùdant.
Hag ean zou oeit kuit d'ivet
Te zeur é léh guin ardant !

Me zou folléz er pesé,
Mab erbet ha blank erbet !
Tuchant é varùein marsé
Peur ha nuah é-bârh er bed...

Dioal o mor divergont,
E ma kounar Doué é tont
D'ha turel d'en Ihuern put !
Seùl e hri èl moged...

Ne chomou mui ahanout
En tan-flam, mor miliget,
Met me skop è koëh arnout !

DISKAN :
Malloh dit, mor, malloh dit !

EN INIZ KUH

Men douz zou èl un iniz kuh,
Duhont édan néanùeu tramor,
Mein ha fru dirakti e luh
Guen ha du ar velouz er mor.

N'es éni meit un ouf. Me lestr
En um sil beta treh er porh.
Pikol gué e saù, digabestr,
Ar hé fen, é rein sked ha peoh.

Goarnet é avel ul liorh kloz,
Get en houlenneu stank e dark,
Tro-ha-tro dehi hemb repoz.
Hé moushoarh e zou én diabarh...

Féal é ha fur ha leuin !
Pèl dohti n'em es meit glahar.
Hé flourad zou huek èl er guin
E gavèr é palmèz hé doar...

Men douz zou èl un iniz kuh
Duhont édan néanùeu tramor,
Mein ha fru dirakti e luh
Guen ha du ar velouz er mor...

EN TIÉR LOSKET

Diskan :

« Joli, joli, bébé rose ! »
« E iouh deu bautr én anderù-noz. »

En tièr losket e sel pih dohté
Get deulagad ou fenestri goulé.

Rak kleuet ou des, liès, a uerso,
Er soñnen gouh-se ha rè al er vro...

Nezé pe oè kér, leuin én he saù,
Kent ne voë koèhet en tan avel glaù.

Kent ne voë losket é korv tèr nozeh
Get er Sauzon en Orient én hé fèh !

Amen é kañné Janed er Skanùig
Flastret get hé zi, un noz, ha marù mik.

Azé é splanné tavarn er Bugul
Get hé zud sanson ha trouzus, bep sul.

Ahont é kouské hou tad hag hou mam
Skarhet prim ér mèz, én nuah get ou sam...

Inou è saùè iliz hou parrèz
Toulgovet hé zoen ha mut én hé gloèz.

En tièr losket e sel pih dohté
Get deulagad ou fenestri goulé...

GUERZ ER RÉ GOUH

Diskan :

Ni e zou er ré goh
A houdé bléieu stank
E sellat doh er porh
Azéet ar ur bank...

Pe oè kér é lidein Herri, er roué ne zas ket,
Hon es um anauet hon deu ar rabin Guéné.
Ol er gué till e oè è bleu, èl m'é mant hénoc'h
Hor haloneu ur sort eùé, avel ma vent hoah.

Dé hon éred en um vèuas kloh en iliz vér
Hag en héaul ne ras ket armerh ag e dérenneu
Pe voë korollet laridé, goudé ar el lér,
Huidéred e soññé eùé drest ti Kerineu.

Biuet hon es ér garanté, édan lagad Doué
E rein dehon bugalé vat. Met er brezél goué
En des ou skrapet ol ou zri, ér blé peuarzek,
Ha bremen éh omb hon unan, ha kouh ha truek...

Bageu hon es guélet ér porh, é tont hag é vont
Lestri dré lièn de getan, é chom ken pèl du-hont,
Lestri dré dan én ou goudé, ré vras, ré vihan,
E houlen get ou huitelleu ma tei el loman...

Tuchant éh arriouou marsé ul lestr al é kany
Aveit hon dougein a gevret a drèz en ér skanù,
Trema en inizi eurus léh ne veemb mui kin
Nameit iouank flam a neùé ha de virùikin !

KOUSK ME HROÉDUR !

Diskan :

Kousk me hroédur !
Kousk hemb gout
Hes eidout
Un tonkadur !

Er méz é hud en aùél
En aùél glaùek ha iein.
Ha bout ha pou, pe vi dén
Un uéled tuem ha fidél ?

É kér é trouz er ré fal
Ne glakant meit plijadur.
Ha bout e vi kriù ha fur
Pé ar roudeu mistri dal ?

Er bed e zou chomet fol
Embèr é vou brezèl hoah.
Hag é vrezèli de gol
Te vuhé én tan arhoah ?

Er gasoni rén ataù
Etré breder er memb bro.
En un amzér divalaù
Pésort emgann kri ha po ?

**Ne vern liù te blaneden,
Lan a joé pé lan a hloéz !
El lézen é eit mabdén
Dougein pen d'er ben é groéz...**

**Ha mar senti doh te vam,
Féal d'er fé e ziskou
Flour 'vou dit iaù en Otrou
Ha skanù berpet poéz é sam !**

GORRÉ 1949.

TAOLENN

	PAJENN
L koun Roperzh ar Mason gant Langleiz.....	5
Ur gerig araoik	9
En hent dal	11
Hé hleuet e hran	13
En tri den	15
Kan er ré dréhet	17
El lestr goulé	19
Kan er follez	21
En iniz kuh	23
En uiér losket	25
Guerz er ré gouh	27
Kousk me hroédur	29*

**Moulerez Kerne
Kemper**

D'an 19 a viz C'hwevrer 1955.

Embanet gant **BODAEG AR SONERION.**

